

ALİ HAYDAR PEKTAŞ

Cafer Bater

Bir ressam öldü, huyu güzel, sanatı güzel... Suluboyayı dolu dolu yaşamış, ama ona doyamamıştı.

Suluboyanın resim bile sayılmadığı 1954'te Ankara'da iyi giden işlerini sanat uğruna tasfiye edip İstanbul'a yerleşti. Resimle geçinebilmesi için acı dolu uzun yılların geçmesi gerekecekti. Bu direnme, bu çaba Sn. **Nüzhet İslimyell** gibi kendi yaşlılarıyla suluboyamızı bugünkü düzeye getirdi.

1913'te İstanbul'da doğdu **Cafer Bater**. Miralay **Sadık Sabri** Bey'in oğluydu. Fransızca'yı Türkçeyle birlikte öğrendi. Sonraları buna iyi bir İngilizce ve biraz İtalyanca da eklenecektir.

Zengin bir kitaplığı vardı. Doğaya çıkamadığı zaman sürekli okurdu. Ressam arkadaşları ona yağlıboya yapmasını da önermişti. "*Her yağlıboya yaptığımda uykum gelirdi*" dedi. Çünkü bu malzeme onun çevik, evcen yapısına uygun değildi... Kağıdın büyüklüğü ne olursa olsun resmi bir seansta tamamlardı. Resim bozduğunu hiç duymadım... Resim yaparken dikkati dağılmasın, hızı kesilmesin diye en yakınlarını bile yanında istemezdi. 15 yıllık komşuluğumuza karşın kendisini seyretme istiklerini hep geri çevirdi.

Bir gün plaja resim takımlarıyla geldi. *Koy'a* bir teknenin yanaşmasını bekledi ki yamaçlarla birlikte onun da reflesini (birçok resim deyimini Fransızca kullanırdı) yapsın. Umudunu kesince kumsala inip çalışmaya başladı. Gözükmeden 15-20 metre yakınına sokuldum. Kısa aralıklarla birkaç adım geriliyor; yapılan şöyle bir göz attıktan sonra resme saldırıyordu. Elindeki fırça değil sanki kılıçtı... Kumsala yanaşıp bir süre kalan tekneyi fark etmemişti. Resim 30 dakika kadar sürdü. Takımlarını toplamaya yardıma gittim. Tekneyi görmediğini söyledi... O gün resim yaparken kendinden geçtiğine, bir çeşit *hareketli ayin* yaptığını tanık oldum.

Doğadan sinyaller beklerdi. "*Mesaj gelmeden resim yapamam!*" derdi. Şile'ye, Tuzla'ya vb gidip resim yapmadan döndüğü günler olmuştur. "*Bir atölyem bile yok*" diye yakınanlara "*Atölyeye ne gerek var*" derdi. "*Tabiatın kendisi atölye!*"

Suluboyaya 16 yaşında başladı. Eski birkaç ressamımızı, özellikle İngiliz suluboyacılarını beğenirdi... Bazı Akdeniz ülkelerinde birçok resim çalışmaları yaptı. İçte ve dışta sergiler açtı; olumlu eleştiriler aldı. Buna karşın basın ve yayından sürekli kaçtı. Onun için yeterince ünlenmedi.

Bir gün yaptığı bir resmi gösterip nerede yapıldığını sordu. "*Venedik'e benziyor*" demem üstüne Turner'in bir suluboyasını gösterdi. "*Bak bakalım bir benzerlik var mı?*" Olumlu yanıt alınca, "*Turner'in çalıştığı yerden çalıştım*" dedi. Yüzünde sevinç ve saygı vardı. "*Belki de Turner'in bastığı aynı yere bastım.*"

Empresyonist tarzda çalışırdı. Bazen bunun sınırlarını zorlar, ekspresyonizme, hatta soyuta varırdı... Zamanla birkaç sıcak rengi attı, paleti daha da sadeleşti.

Sürekli Dragos'ta otururken sağlığı bozulunca son birkaç kışı Bebek'te geçirdi. Arabasına şoför tutmuştu. O civarda başarılı resimler yaptı. 4-5 ay önce telefon edip resim çalışmalarının nasıl gittiğini sordum. "*Geçenlerde Sarıyer'e gittik*" dedi. "*Hava serinceydi. Arabadan inmeyi canım istemedi. Gözlerimle resim yaptım.*" Anlayamamıştım. "*Yani eve dönünce belleğinizde kalanları mı yaptınız?*" Üzüntülü bir sesle, "*Resmi orada hayalimde yaptım. Ayrılınca her şey silindi*" dedi. Dragos'a yazlığa gelince kendisini kırlara götüreceğimi söyledim; sevindi. Çünkü bir ressam önce resim yapmadığı zaman ölür... Sağlığı sürekli bozuldu ama en ufak bir yakınmada bulunmadı. Hiçbir zaman hiçbir şeyden şikayet etmezdi.

Geçen martta Cumhuriyet gazetesinde vefatını okuyunca çok üzüldüm. Eşine başsağlığı dilediğimde keder yüklü bir sesle, "*Daha birkaç gün önce seninle gideceği yerlerin listesini yapıyordu. 20-25 dakika içinde ayakta öldü*" dedi. Cafer Bey'e de bu yakışır. Ulu çınarlar hep ayakta ölmüştür.

Suluboyamız bir şövalyesini yitirdi.

